

S O K F É L E.

26. Szám. Béts. Martius 29-dikén.

1833

Emlékeztető Jegyzetek.

M a r t i u s.

27 Mart. — 1804. A' Senatus ma rebesgeti először egy Napoleonhoz adott felírásban, hogy a' főhatalom mindenkor familiája mellett maradjon. — 1814. Mortier, 's Marmont fegyverrel nyitnak magoknak utat a' Poroszok, 's az Oroszok közt, kik Rheimsből 's Soissonsból jönnek. Napoleon bizonyosan megtudja ma, hogy az Egyesültek Paris felé indultak, 's tüstént maga is azt teszi, de kétes még, ha Lotharingia, vagy Burgund felé fordúljon é.

28 Mart. — 1599. Győr vissza vétele a' Töröktől. — 1667 † Vesselényi Palatinus. — 1707. Rákóczy Erdély Fejedelmének választva Királyi pompával tart Diétát Ónodon, maga a' legszebb férfi az egész seregben; lobogó fekete hajjal, szemöldökkel, szemekkel, 's bajússzal liliumfejérségű artzal, 's artzával mint a' piros baratzk. Kaz. — 1791 † Gróf Mirabeau életének 41 évében. „Der würdige Erstling der Revolution, ein Convolut aller Laster.“ Heine legujjabban azt állítja, hogy nem mérég, hanem két tántzosné, 's egy pastéta okozták légyen halálát. Omne nimium! — 1814. Az Egyesültek megérkeznek Meauxban. M. Louise a' Tsászárné elhagyja fiával Párist, 's Bloisba siet. Így rendelte Napoleon. Párisban ez nagy béhatást okoz. Napoleon a' Seine bal partján segédjére siet Párisnak. — 1782. VI Pius (Nagy Tsötört.) Jó'sef Tsászárnak az Ur vatsoráját nyújtja, 's véghez viszi a' Tsászár helyett a' lábmosást.

29 Mart. — 1464. Hunyady Mátyás századjának legnagyobb Fejedelme megkoronáztatik. — 1782. VI Pius Bétsben gyalog látogatja meg a' szent koporsót több templomokban. — 1814. Az egyesült nagy had vígadva folytatja útját Paris felé. Estve látja már e' kevély fővárosnak a' lenyugvó nap arányában fénylő tornyait. A' katonaság látván, hogy a' tzélnál van, elfelejti fáradt tagjait. Napoleon erőltetve nyomul Douvelentből Troyesbe. A' Gárda 15 mértf. haladt ma. Kurirok tudósítják a' Párisiakat, hogy közel van már Napoleon.

Sebes lépés a' gonosz tselekedethez.

Mennyire vetemedhet a' vallás, 's erköltsiség hi-jánossága mellett az aszszonyi nem, ha ez érzékisé-gének rabja 's a' fonák indulatoktól magát elragadtatni engedi, nyilvánossá teszi egy tizen négy esztendő s leánynak, fájdalom! a' legújabb időben végre hajtott borzasztó tette, melly bár irtódzást gerjesztő, 's iszo-nyatos légyen is, intő tanuságúl szolgál, a' felzudúlt indulatosságot vallás, 's erköltsiség által megszelidíteni, 's ennek izzó parázsát soha sem vetni olly tárgyra, mellynek mivólta semmi figyelmet, következőleg sem-mi szeretetet nem érdemel. Az erköltsiségnek, és a' ma-gán uralkodásnak hijja, szemeink eleibe állitják eze-reknek szerentsétlen megbukását, kiket az eltévelye-dés atzél karjai emberiségek magas poltzáról a' vétek posványos örvényébe taszítanak; fájlalva látjuk a' gya-lázatnak, szégyennek, 's kétségbe esésnek ónsúllya alatt görnyedni őket, míg végre édes bodúltságokból felotsódva, az irgalmat nem ösmérő mostoha sors' sújtó kezei alatt szivrontsolva rognak öszve.

Calabriának Squillace nevű városában e' követ-kező történet adá magát elő: — Tonina Salbetti egy árendásnak legifiaabb leánya, ki életének még zsenge korában annyától megfosztatott, különös szépsége ál-tal szerentsétlenül magára voná Gerachinónak figyel-mét. Ez mint a' közel fekvő erdőben tanyázó tolvaj tzimborájinak vezére, űzé istentelen mesterségét, ki is a' leánynak eránta hajlandóságát gonosz szandéki-nak visszszonozásából tsak hamar megérté. Gerachino hasznára fordítá a' leány közléseit a' bétörések, lo-pások, 's gyilkolások könnyebb elkövetésére a' nélkül, hogy ez eleinte tsak távólról is sejtette volna önfetse-gésének zordon következéseit. — A' féktelen indúla-

toktól megmérgeztetett sziv szempillantatok alatt nagyobb darabot halad a' vétkek tükörsima vidékén, mint esztendők alatt az erköltsnek vadon ösvényén. Tonina öregebb nénye Gianettina, ki tizen négy napok lefolyta után házas öszsze köttetését ünnepelni akará, észrevette öttsének *eggyetértését az ösméretlen férfúval*, midön völegénye 's barátnéjai által erre figyelmetessé tétetnék. A' leány mind eddig közönségesen nap' virradtával távozott el külömbféle szinlett ürügyök alatt a' háztól, 's több óranyi elmaradását tettett mezei munkájának tulajdonitá. Gianettina többszöri lesködése után felfedezé, hogy öttse nem meszsze a' várostól ama gyanus emberrel egy bokrosban tartja öszsze jövetelét; 's így a' legkissebb kétlés sem marada hátra, öttsének ez idegennel kötött méltatlan szövetkezéséről. Erre a' nélkül, hogy észrevétettett volna, haza felé vonúl, 's még ugyan azon nap a' leánynak önmagaviseletét szemére hányja, a' nélkül, hogy tsak legkissebb jelét is adná meglesésének. Eme tagadá, 's orfintorgatva veté vissza annak minden szelid intéseit. Gianettina azomban az idegen ki létére fordítván figyelmét, annak kinyomozását völegénye, 's ennek ösmerősei fürge szemeire bizta 's a' híres Gerachinót benne fellelé. Erről azonnal hírt ad a' város szavatosának, ki tüstént szükséges készületeket rendele a' lator befogására; nem is tsalattattak meg ennek elmés tervei; ugyan is más nap' reggel a' nyomozó poroszlók kezébe juta. A' város felé nyúló úton elő találja ez az ötet kereső kedvesét, ki nényének nyilvános kifejezései által arra, a' mit tselekedni szándékozának, figyelmetessé tétetvén, Gerachinót övni akará. Megpillantja, de erős őrizet alatt kedvesét, vad sikóltással sebes villámként siet vissza lakjába, hol nényét, ki ez ügyben a' bíróhoz hívatott, nem ta-

lálja. Tonina dühösségétől tajtékozva egy éles 's hegyes kést ragad kezébe, 's a' szoba ajtaja megé rejtekezve várja megboszoszúlandó nényét, minekutánna a' még otthon foglalatoskodó szolgáló leányt költött ürügy alatt a' szomszéd faluba utasítá. Fel óra alig folyt el, hosszú idő a' gyilkolást 's vért szomjazó, fúriának, — 's be lépe a' rosszszat nem gyanító Gianettina lakótermebe; és ah! rémítő tekintet! Tonina sebesen reája rohan, 's nyakánál fogva földre terítvén, feléje lihegő 's rimankodó nényének szemüregreit mézszárló késével ki szúrja; szörnyű fájdalmaitól harsány lármára fakad a' haldokló, de a' dobzódó furia, nyakára 's mellére ejtett kegyetlen szúrásait ismételi, 's az ártatlan vérenek tsermelyként folyása közben a' szerentsétlen örök-re megnémül. Későn érkezék meg a' lármától felvert toduló sokaság, hogy a' dühösködőnek vértől párolgó kezéből gyilkoló eszközt kisodorja, ki még akkoris folytatá mérges szúrásait; végre megjelen a' boldogtalan vőlegény is, a' szerentsétlen legény eljegyzett mátkáját véreben látja fürödni, kinek tigrisi dühre lobbant tüzét, erőssen tartó kezek mérséklék, midőn a' gyilkosra rohanni tör; tsak hamar borzasztó tag rántódásokba esett; életéhez ugyan vissza tért, de szava tévelygett, 's e' rémpillantattól eszének józan birtokához nem juta. A' leány az illető törvényhatóságtól halálra íteltetett, 's néhány nap múlva felis függesztetett. A' sebhedett atya minden remény nélkül forró lázi betegségében kinlódik; Gerachino pedig, prédálásai, 's több gonosz tettei világosságra jövén, békóra verettetett, 's Nápolyban, a' gálya rabok szomorú sorsában, zabolátlan életének méltó jutalmát veszi.

Trémel Miklós.

Az alkonyodó Nap.

Egy nyári nap vereslő alkonya, szabadra tsalá ki az atyát, 's ennek serdülő fiját a' zajgó városnak magas falai közül. „Milly gyonyorű tünemény“; rebegé az örömétől elragadtatott gyermek, midön a' Napot fénylő pompájában lealkonyodni látná; — szent borzadás lépé meg gyenge tagjait, 's örömbbe merülve lélekze buzongó mejje, feltüzesülvén ama forró óhajtástól: egykor e' gyomos világtól, mint e' ragyogó Nap vehetni bútsúját. „Mégis atyám, lehet é ezt a' halandónak reményleni? „A' mi a' Napnak e' tsendes nyugalmát, 's vidor alkonyát adja“ — visszazonozá a' tiszta érzésektől nem külömben elfogódott atya — „úgy látszik nem egyéb, mint a' ditsőségesen végzett pályájára tett visszatekintés, — azon általa bőven megáldott földre, hol milliom torokból harsog ditsérete; hol a' fejledező virágok' számtalan ligetjei enyelgve néznek utánna, 's gyám sűgáraitól sárguló kalászok hajtják feléje ingadozó fejeket; hol a' serény földmivelő lankadt szemein a' hálaadásnak gyöngyellő könyűi villognak. — Azért fijam! ha egykor életed' vég órája megkondúl, 's nyugodt lélekösmérettel tekinthetsz vissza szarándokságod elenyészett napjaira, ha munkálkodásod' vetése bő aratásra tenyészett, 's embertársaid' között kívánt gyümöltsel uzsoráskodott; ha ezek ezer áldásaikkal tetézék léptedet, 's a' téged ösmérő szemnek egyike sem tagadta meg tőled az elválásnak keserű könyűit — akkor illy szépen, igenis eme mennyei Napnál szebben, 's vidámabban zárod bé éltedet; mert egy rövid szendergés után felébredszen egy örökké tartandó hajnalra; mellynek tündér fényét bé nem leplezi többé a' setétlő estvének szönyege.“ A'

fiú mélyen szívébe óltá atyának arany szavait, 's jö-
vendő életére tett szent fogadással tére vidító sétálá-
sából haza.

Trémel Miklós.

S o r e l Á g n e s.

VII Károly frantzia Király uralkodása idejében, országának nagyobb része az Angolyok hatalmába jutott. Sorel Agnes, ki kedvese lévén a' Királynak, bizodalját egész kiterjedésében bírta, egykor a' Király jelenlétében egy Tsillagvi'sgáló által jövendöltete magának: „Sokáig fogod egy hatalmas Király szívét bírni“ vala a' jóslat. Sorel Ágnes meghajtá magát erre a' Király előtt, 's engedelmet kért, hogy VI-k Henrik Angoly Királyhoz elmehessen 's ott ezen jövendölés beteljesedését kereshesse, „mert — ugymond — a' Tsillagvi'sgáló mást nem érthet, tsak Henriket, a' ki nem sokára Felséged koronáját, a' magáéval egybekaptsolandja.“ A' Király ez által annyira megszégyenítettett, hogy felhagyván eddig folytatott puha életmódjával, egész erejét az Angolyok ellen fordítá, szerentsés ki-
menetellel ütközött meg, 's éles eszű kedvese eránt még nagyobb szeretettel viseltetett. Sorel Ágnes 1450-k esztendőben halt meg, 3 leány magzatokat hagyván hátra maga után, kik anak idejében *Filles de France*-knak elősmértetvén, háládatosság jeléül a' Korona költségén kiházásítottak.

A p r ó s á g o k.

Midőn egy német Tsászár, Frantzia országban tartózkodása közben nap viradtával Nantesból elútzana, kotsiját a' helynek főaszszonyaitól körülvévé találá. Minekutánna őket a' Tsászár barátságosan kö-

szöntötte volna, a' gyülekezetet eme szavaival illeté:
„egy illy fénylő hajnal-hasadás egy szép napnál többet hirdet.“

Midőn 1479-ben Mátyás Király mintegy kilentz hétig B**ban mulatna, és Ulászló királlyal több her-tzegek, és urak egybegyülnének, ez alkalommal itt mindennapi vendégségek, nyargalások, és tántzok tartattak; de mind ezek mellett az idegen vendégek közt viszont küzdések, gyilkolások, és agybaverések fordulának elő, a' szállásokon nem különben, mint a' szabad utzákon. Ez volt boldog élet, — a' 15 században.

P i k s z i s e m h e z.

Énekeljenek bár mások
Bajnok, hős vitézeket,
Pipát, kávé, tsokoládét,
És szalmás üvegeket:
Én nem; — mind ezt félre teszem,
'S ha tollam kezembe veszem,
Kulats Úr a' többivel,
Pikszisem száll! bújjon el.

Öt egyedül zenegem én
Szívem édes kedventzét,
Földi létem hű örömét
A' deli kis medentzét.
Ha mejjére pattanthatok
'S báj keblébe pillanthatok
Oh! mi öröm az élet
Be boldog a' ki élhet.

Ha a' világ zajjai közt
Éltem ege komorúl,

'S a' gyászos bú, szomorú gond
 Setét árja rám borúl;
 Töltött keblébe pillantok,
 'S kettőt hármat ha szippantok,
 Újra öröm életem,
 Száz bajaim nevetem;

Ha szívem sok terhes munkák
 Súllya alatt lankadoz;
 Ha elmém' 's tollamban a' dal,
 Vers, óda, rím, akadoz;
 Égi ihlet száll belőle,
 Súlly nehézség fut előle
 'S Poétai szellemem
 Kebelében fellelem.

Élj! hát édes Pikszisetském
 Vig óráim kelleme,
 Gondúzó bajtárs, 's az elme
 Lelkesítő szelleme;
 Körül véve unokákkal,
 Tömve jószagú tobákkal,
 Élj! míg egy szem burnót leszs, ,
 'S a' Pap engem sirba tesz.

Hoványi Ferentz.
 Paz. Nev. Pap.

Rejtett szó.

Három jegy létem; de ledér indulataidnak,
 'S déltzeg ménednek szűk kórlátot szabok; ám de
 Fõm nélkül görtsös fadat kényedre hasítom.
 Váltsd fel kezdetemet más jeggyel, 's bennem e' hármat
 Felfedezed: báj szint, szoba eszközt, kézi miyessel.

Megfejtés a' 25. számban: Zabolts.